

prišli na sled zaroti, ki je pripravljala ljudsko vstajo ter hotela uvesti demokratsko republiko. — S carjevim ukazom z dne 16. t. m. je duma razpuščena. Nove volitve se razpišejo na dan 14. septembra, nova duma se pa skliče dne 14. novembra.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Vesela družba pri gosp. A. Domicelju na Rakeu 6 K 62 h; učiteljsko litij-skega okraja zložilo pri okrajni učiteljski konferenci 18 K 77 h; č. gospa Josipina Kalan je nabrala v veseli družbi v Mohorčevi gostilni v Velesovem 1 K 20 h. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Rudolf Wudler, Franja Pospelova in Ana Suhačeva iz Griž pri Celju; Ivan Zotter iz Gomilkega; Josip Ažman in Herma Sirknikova z Breznice. Bog plati!

Poziv! Vsa cenjena „Zavezina“ društva nujno prosim, da vložijo takoj peticijo na „Visoko poslansko zbornico v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel na Dunaju“ za ustanovitev slovenskega vseučilišča.

Vodstvo „Zaveze“: Predsednik: L. Jelenc.

Životopis S. Gregorčiča je spisal stud. phil. g. Anton Burger, založi ga pa notar g. Ig. Gruntar v Ribnici. Pregledali so rokopis specialna prijatelja pokojnega pesnika župnik g. Vrhovnik in župan g. Hribar pa tudi dr. Prijatelj. Knjiga se bo natisnila v 5000 izvodih in bo veljala 1 K. Knjiga se tiska v „Učiteljski tiskarni“ ter bo izšla v enem tednu. Gg. tovariše in gospodične tovarišice prosimo, da nabirajo naročnike za knjigo ter jo priporočajo med ljudstvom.

Umrli je dne 9. t. m. v Vodrančih pri Središču pesnik in pisatelj Božidar Flegerič. Svoje dni je tudi tuintam kaj napisal za naš list. Blagemu rodoljubi bodi časten spomin!

Odilijin zavod za slepce v Gradcu sprejme s 15. septembrom 1907 vse slepe, 4 do 12 let stare otroke v odgojo in pouk, ki imajo domovinsko pravico na Štajerskem; pravtako sprejme otroke, ki zaradi slabega vida ne morejo obiskovati javnih ali zasebnih ljudskih šol. Plačati je na leto le malenkost; ako pa je dokazano prosilčevo uboštvo, tedaj ga sprejme štajerski Odilijin zavod za slepce v Gradcu brezplačno. Poučujejo se tu vsi predmeti ljudskih šol; uspešno se goji petje in godba, kakor tudi ročna dela, kakršna zamore izvrševati slepec samostojno. Prošnje na ravnateljstvo zavoda naj se oddajo vsaj do konca julija; na pozneje došle prošnje se ne ozira. Pridenejo naj se zaeno sledeči listi: krstni list, izpričevalo cepljenih koz, domovinski list, ubožni list ter zdravnikovo izpričevalo, ki naj priča, da je otrok slep ter da je sposoben za pouk in vzgojo. Naslov zavoda se glasi: Odilijin zavod za slepce, Gradec, Leonhardstr. 130.

Iz dežel. šolsk. sveta štajerskega. Prestavljena sta nadučitelj Fran Vabič na Runču kot def. učitelj na deško ljudsko šolo Ptuj-okolica in Roza Preskarjeva, učiteljica, iz Buč v Pišce. Definitivnim sta imenovani učiteljici Mar. Kladnikova v Koprivnici in Mar. Boštjančičeva na Blanci. Kot okr. pom. učitelj za ptujski okraj je imenovan Edv. Čeh, def. učitelj pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Die deutsche Gesellschaft zur Bekämpfung der Geschlechtskrankheiten je imela svoj letošnji kongres v Manhajmu dne 24. in 25. maja. Na dnevnem redu so bile te-le točke: Naloga matere, družine in šole. — Seksualni pouk v višjih šolah, gimnazijah, pripravnicah, obrtnih in ljudskih šolah. — Mladinski spisi itd. Te referate so prevzeli priznani zdravniki in pedagogi. — Ideja je lepa, le žal, da ostane vse to skoro edino le na papirju.

Osebnosti na Koroškem. Nadučiteljem na Djekšah je imenovan tamošnji šolski vodja Ferdinand Tschrieschnig; šolskim vodjem na Visoki Bistrici Jurij Lassernig, dosedaj učitelj v Bilčevsi. Stalno so nameščeni: Josip Achatz v Št. Lenartu pri 7 studencih; Vilhelm Breyvogel v Sred. Trušnjah; Frančiška Dolin v Št. Stefanu v Zil. dolini; Flora Müller Podkloštrum; Marija Faust v Borovljah. — Pre-meščene: Terezija Kubelka iz Št. Jakoba v R. v Tinje;

Margareta Cacak iz Tinj v Dobrovas; Elza Langer iz Rut v Pliberk; Marija Zanzel iz Dobrovasi v Steinfeld. — Na dopust: Ferdinand Korenjak v Hodišah (proti karenci). — Začasno upokojen je Franc Schuster, učitelj v Skoficah.

Osebnosti na Kranjskem. Imenovani so: za strokovnega učitelja na meščanski šoli v Krškem tamošnji suplent Ivan Magerl, za definitivnega učitelja na Bledu provizorični učitelj v Kostanjevici Ivan Erbežnik, za def. učitelja v Mengšu prov. učitelj pri Sv. Petru v Ljubljani Rajko Božič, za nadučitelja v Nadjem selu def. učitelj v Senožečah Edmund Lahajnar. Za nadučitelja pri Sv. Petru v Ljubljani je imenovan Anton Levstek, doslej nadučitelj v Senožečah, def. učiteljica Marija Arhova pa pride iz Toplice na Krko.

Nerazdeljen pouk smeta uvesti šoli v Podzemlju na Dolenjskem in pri Sv. Križu poleg Litije.

Vipavskih šolarjev izlet v postojnsko jamo. V nedeljo, dne 2. junija 1907, je priredila vipavska šolska mladina Josip Petzevo spevoigro „Potovanje po domovini“ v ta namen, da se čisti dohodek uporabi za izlet v postojnsko jamo. — Igra je uspela v vsakem oziru prav povoljno in je bila sprejeta z največjo simpatijo. — Dokaz temu, da so se morale razne točke po dvakrat do trikrat ponavljati in da je bilo 160 kron čistega dohodka. — Pri vsem tem si je nabremenil največjo in najtežjo butaro tov. Fr. Grum kot pevodnja. — Bil je nekaj spiritus agens, ki se mu imamo zahvaliti, da se je spevoigra obnesla toli vro. — Gmotno podprti, določimo izlet na 11. dan t. m. Izbere se 75 večjih otrok, ki se na štirih, bogato s cveticami opletenih omnibusih pod nadzorstvom učiteljstva odpeljejo navedenega dne ob 6. uri 30 min. zjutraj v Postojno, kamor dospejo malo pred 10. uro. V Arkovi gostilnici jih čaka zajtrk. Po zajtrku je bil takoj odhod proti jami, katera se ob 1/2 11. uri odpre. Tik pred otvoritvijo jame se pripelje gospod glavar Št. Lapajne, ki ga učenka 4. razreda nastopno pozdravi:

Sprejmite, vrli naš glavar,
sprejmite srčno hvalo v dar,
ko milostno ste dovolili,
da bomo „Jamo“ posetili.
Zares, se smemo srečne šteti,
da čuda božja smemo zreti,
ki kaže jih podzemski svet,
slovenska last, postojnski cvet!
In to ste Vi nam naklonili,
dobrotni naš gospod in mili,
zato je naših srčec glas:
še mnogo let — Bog živi Vas!

Gospod glavar v lepih besedah odzdravi, vzdobujajoč otroke k vztrajni pridnosti in poslušnosti. Zatem vstopimo v jamo. Prišedši na plesišče, nagovori šol. vodja g. Anton Skala šolske otroke, spominjajoč se v nagovoru našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Na to pa otroci navdušeno zapoje prvo kitico cesarske himne. — Po dvehurnem pazljivem opazovanju podzemskih čudov se vrnejo izletniki v Arkovo gostilnico k skupnemu kosilu, kjer so bili s tečno juho, mesom, prikuhami in sladkimi poticami prav dobro postreženi. Malo pred tretjo uro odkorakamo na kolodvor k poštному vlaku. Tu je večina otrok prvokrat videla železniški vlak, ki se mu ni mogla dovolj naučiti. — Vrnivši se s kolodvora, se ustavimo nekoliko časa v senčnatih prostorih hotela „Ribnik“, kjer so deklice 4. razreda prav živahno in ubrano prepevale razne pesmi iz zgoraj omenjene spevoigre ob precejšnji navzočnosti tu sem prišedših odličnih postojnskih mladinskojlov. Za zabavo je skrbel tudi 10letni izletnik 4. razreda s svojo ročno harmoniko, na katero je v začudenje vseh prav izvrstno sviral razne koračnice. — Po južini ob 5. uri so se vrnili izletniki prav veseli in zadovoljni v Vipavo. — Ta poučnozabavni izlet ostane gotovo vsem udeležnikom tega izleta v trajnem spominu. — Pripominjamo, da so izletnike na posebnem vozu spremljevale tudi nekatere blage vipavske gospe. Čast in hvala jim! — Previlihih zaslug za v začetku označeno veselico in za ta izlet si je pa pridobilo vipavsko učiteljstvo. To svedoči, da se da v slogi in z zedinjenimi močmi mnogo doseči v prid naši nadepolni mladini in mili domovini.

V gimnazijo, realko ali učiteljske? V „Domovini“ čitamo: „Bliza se mesec julij in z njim poletno vpisovanje v gimnazij. Bilo bi na mestu, ako bi zlasti naši gg. učitelji, ki so navadno o tej priliki svetovalci kmetiškim staršem, istim

svetovali, da bi se odločili tudi za realko; ako je fant za silo zmožen nemščine, naj ga vpišejo v mariborsko, kjer pa imajo kaj več denarja, lahko pošljejo fanta v ljubljansko ali idrijsko realko. Realcev imamo Slovenci veliko premalo! — Opozarjamo starše tudi na učiteljske; slovenskih učiteljskih je še vedno premalo! Ako imamo Slovenci dosti učiteljskih na razpolago, se nam ni treba bati tujcev! Želeti bi bilo, da bi se o teh vprašanjih ob tem času od kompetentnih ljudi javno razpravljalo! — Mi s svoje strani želimo, da bi ravnateljstva naših srednješolskih zavodov objavljala razglase o vpisovanju in sprejemanju dijakov tudi v našem listu, ker je le na ta način mogoče, da je o vsem potrebnem informirano učiteljstvo, ki potem tem lažje stori svojo dolžnost nasproti staršem slovenske mladine.

Slovenskim učiteljem. Pod tem naslovom piše „Omladina“: V zadnjem desetletju se tudi na Slovenskem jako širi izobrazba; seveda se pri tem stremljenju mora premagati mnogo ovir, ker ljudje ne vedo, kaj bi jim koristilo in večkrat kupijo kako knjigo, ki jim pri njihovem obzorju ne more koristiti, ali jim pa celo škoduje, n. pr. „šundliteratura“. Obema zaprekama so v precejšnji meri odpomogle ljudske knjižnice. Ker se pa ne morejo zaradi nedostatnih gmotnih sredstev uvesti ljudske knjižnice povsod, kjer jih žele, si morajo ljudje še vedno v veliki meri pomagati s privatnim nakupovanjem knjig. Povsod se posebno mladina zanima za izobrazbo in kupuje knjige. Zato bi želeli, da izda kako učiteljsko društvo knjižico, ki bi obsegala katalog slovenskih del, ki so za priprostega človeka poučne, in kratek pregled onih slovenskih leposlovnih del, ki so dostopna obzorju preprostega človeka. Poleg tega bi bilo dobro, ako bi dotična knjižica obsegala n. pr. sledeče sestavke: O pomenu izobrazbe, kako moram čitati, ljubezen do domovine, alkohol in zdravje itd., sploh nekaj sestavkov, katere lahko po dovršeni ljudski šoli z uspehom čita. Ta knjižica bi se morala zaeno z z odhodnico izročiti vsakemu gojencu po dovršeni ljudski šoli, da mu služi kot nekak kažipot v njegovem poznejšem življenju.

Slovenskim učiteljicam! Učiteljice ženskih ročnih del do sedaj niso imele slovenske abecede za zaznamovanje. Posluževale so se tujih vzorcev. Da pa se ta nedostatek odpravi, je priredila in izdala gospa Milena Kiferle, učiteljica žen. roč. del v Medvodah (Kranjsko), knjižico „Slovenska abeceda za ženska ročna dela“. Knjižice se dobe pri omenjeni po 20 vin. Trgoveci dobe znaten popust. Pošilja se s povzetjem. Kdor pa pošlje denar naprej, dobi knjižice (od 5 naprej) poštne prosto. „Učit. konvikt“ v Ljubljani dobi od vsake knjižice en vinar. Gospodične in gospe učiteljice žen. roč. del., naročajte pridno te knjižice! Povsod, koder bivajo Slovenke, naj se rabijo tudi vzorci slovenske abecede. S tem čistimo in krepimo svoj jezik, podpiramo pa tudi „Učit. konvikt“.

Drugi roditeljski večer na idrijski deški ljudski šoli se je vršil dne 17. t. m. Telovadnica je bila polna. Navzoče je presrečno pozdravil ravnatelj tov. A. Novak ter jim priporočal „Domače ognjišče“. Potem je nadaljeval učitelj tov. Avg. Sabec s predavanjem o duševni vzgoji otrok v predšolski dobi. Koncem predavanja se je razvil živahen razgovor, ki sta vanj posegla poleg ravnatelja tudi gospoda A. Kristan in Kavčič.

Iz seje okraj. šol. sveta v Tolminu. Enorazrednici na Grahovem in Breginju se razširita v dvorazrednici. Sistemizirata se nanovo potovalni šoli Reka-Straža in Pečine-Vrh. Iz dosedanje potovalne šole Čadrg-Zalaz se ustanovita dve šoli: Čadrg-Zalaz potovalna šola in Žabče-Zalaz samostojna šola. Učiteljici Boltarjevi se dovoli triletni dopust v nadaljevanje študij. — Definitivno so imenovani, če potrdi dež. šol. svet: Marija Repič za Sedlo, Josipina Škrt za Volče, Marija Perin za Drežnico, Albert Dominko za Čezsočo, Peter Kogoj za Staroselo, Andrej Sattler za Ljubinj in Josip Rakovšek za Sv. Lucijo. Provizorična imenovanja, oziroma prestave so naslednje: Marija Perin za Breginj, Rafaela Gomilšek za Podbrdo, Pavlina Hmeljak za Tolmin, Anton Stres za Cerkno, Srečko Borštnik za Bukovo, Josip Tavš za Čadrg-Zalaz, Josip Semolčič za Drežnico, Josip Močnik za Orehek in Milko Kalan za Idrsko.

Iz Breznice na pišejo: Otrokom naše trirazrednice se nudi le redkokdaj prilika, da bi videli na lastne oči kako večje mesto. Hoteli smo tedaj poučno združiti z zabavnim ter smo zaraditega dne 6. t. m. napravili z nekaterimi učenci višjih dveh razredov vsednevni poučni izlet v lepo belo Ljubljano.

Bilo nas je pod vodstvom nadučitelja J. Ažmana in učiteljice H. Sirnikove 56. — Dospevši zjutraj ob 7. uri v Ljubljano na južni kolodvor, smo použili na vrtu hotela „Ilirija“ skledico kave z eno, oziroma dvema žemljama. Od tu smo jo mahnili takoj v muzej „Rudolfinum“, kjer nam je g. vratar Kobal v prav lepih besedah razjasnjeval razne predmete, zbirke, sploh važnejše stvari; vodil nas je iz sobane v sobano ter nam kaj spretno pojasnjeval vse zanimivosti. Za preljubezno uslugo se mu izreka tem potom iskrena zahvala. Od tod so šli dečki v panoramo in deklice v kosmoramo, kjer so videli krasne slike iz Severne Amerike, oziroma Benedk. Nato smo šli na ljubljanski Grad, odkoder smo pregledali vso lepo Ljubljano s krasno okolico in slikovitimi okolišnimi gorami. Slavni magistrat stolnega mesta Ljubljane nam je blagovolil s svojim dopisom celo dovoliti, da bi bili naši učenci lahko brezplačno posetili razgledni stolp; naročil je celo čuvaju na gradu, da bi nam bil za eventualna pojasnila na razpolago. Tisočkrat škoda, da se nismo mogli odzvati ljubezni naklonjenosti slavnega magistrata, pretekel nam je čas prehitro in morali smo že ob 11. uri priti h kosilu v ljudsko kuhinjo. Slavnemu magistratu stolnega mesta Ljubljane za izkazano naklonjenost presrečna zahvala. Pri kosilu v ljudski kuhinji smo bili jako ceno in okusno postreženi, blagovolile so lastno-ročno streči otrokom gospe Kosovo in Radičeva in še neka druga gospica. Iskrena hvala! — Po kosilu smo si ogledali nekaj ljubljanskih spomenikov, par cerkvá zunaj in znotraj ter šli v najlepši drevored v Tivoli, kjer smo opazovali krasne mestne nasade in se šli slednjič voziti na — „ringelšpil“; tu je bilo nedolžnega otroškega veselja! Preden smo se zopet odpeljali z vlakom na Gorenjsko ob 3. uri 45 min. popoldne, smo se pokrepčali s kavo, kruhom, vinom in črešnjami v postrežljivi restavraciji „pri Levu“. — Ta veselje in obenem poučni izlet našim šolarjem gotovo ne izgine iz spomina; še v pozni svoji starosti bodo vedeli povedati zanimivosti in veselosti, ki so jih videli in užili v svojih otroških šolskih letih na izletu v Ljubljano. Da pa smo mogli napraviti šolski izlet v daljno Ljubljano, nam je pomagal v prvi vrsti s svojo naklonjenostjo do šole in šolske mladosti naš slavn občinski odbor, ki nam je blagovolil podariti v ta namen precejšno vsoto v denarjih, zaraditega hvala in slava mu! Šolski vodja.

Obrtna nadaljevalna šola v Kropi. Od verodostojne strani nam poročajo, da se žalibog za enkrat ta šola ne bo mogla ustanoviti, ker občina še ne more prispevati nepokritega vsakoletnega zneska od 800 do 900 K, ki odpada na občino.

Razgled po šolskem svetu.

— **Povišanje učiteljskih plač.** Naučni minster pl. Studt v Turčiji — ne v Avstriji! — je rekel, da finančni odsek izdeluje zakon, po katerem se zvišajo in urede učiteljske plače. V kratkem pa predloži isti minister novelo, ki uredi pokojnino učiteljstva in njih udov. To obljubo je izrekel v seji finančnega odseka dne 5. marca t. l.

— **Posnemanja vredno!** Župnika H. v vasi Heylratu pri Eschweilerju je tamošnja vlada odstavila kot krajnega šol. nadzornika, ker je šolskim otrokom razdaljal oklice centroma za državnozborske volitve.

— **Češke šole na Dunaju!** Kakor poroča vestnik „Komenskega“, je imela zasebna češka šola v X. dunajskem okraju 1906. l. 843 šolarjev — 408 dečkov v 7. razredih in 438 deklic tudi v 7. razredih. Nižji razredi so bili prenapolnjeni zakaj v prvem razredu je bilo 84 dečkov in 81 deklic. — Šole — seveda zasebne — so imele v posameznih okrajih še sledeče število otrok: X. okraj 79, III. okraj 100, V. okraj 58, IX. okraj 66, XV. 75. Te šole vzdržuje češko šol. društvo „Komensky“. Pravicoljubni krščanski socialisti ne poznajo Čehov drugače, kakor kadar jih potrebujejo pri raznih volitvah.

— **Šolstvo mesta Berlina** v letošnjem zimskem tečaju je bilo sledeče: Ljudskih šol je 282 s 5003 učitelji, oziroma učiteljicami. 09 razredov in 138 vzporednic je brez učnih oseb. 4361 razredov je v lastnih šolskih prostorih, a 615 razredov se nahaja v zasebnih hišah. V vseh razredih je 258.366 sedežev, izmed katerih je 227.730 stalno zasedenih. Povprečno število učencev, oziroma učenk je v enem razredu 45.